ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення па адукацыі Магілёўскага аблвыканкама
_________ І.Г.Лашкевіч
«20» сакавіка 2023 г.

ЗАДАННІ

для правядзення гарадскіх, раённых алімпіяд
по вучэбным прадмеце «Сусветная гісторыя»

Дата правядзення: 28.03.2023 г.
Час выканання заданняў: 10.00 – 11.30.

V клас

I. Выберыце правільны варыянт.
Адказ запішыце у клеткі табліцы.

Каму належыць выказванне: «Чалавек можа зрабіць шлях вялікім, але не шлях робіць чалавека вялікім»
а) Канфуцый б) Буда в) Маісей.

1. Атрад воінаў-іншаземцаў падайшоў да ракі. Воіны паглядзелі на бягучую ваду і ў здіўленні замахалі рукамі. “Не можа быць! Гэта ж рака, бягучая наадварот!” Якая рака так здзівіла егіпцян:
а) Ніл б) Тыгр в) Еўфрат.
2. Шадуф – гэта:
а) прыстасаванне, з дапамогай якога егіпцяне падымалі ваду на палі;
б) ахвярапрынашэнне багам;
в) арашальны канал.
3. Гістарычная навука, якая вывучае побыт, норавы і культуру народаў зямнога шара, іх рассяленне і ўзаемаадносіны-гэта:
а) этнаграфія; б) гісторыя; в)міфалогія.
4. Прарадзімай чалавецтва лічыцца:
а) Усходняя Афрыка; б) Цэнтральная Афрыка; в) Заходняя Еўропа.
6. Рысуначнае пісьмо, знакі якога абазначаюць намаляваныя імі прадметы:
а) іерогліфы; б) піктаграмы; в) клінапісь.
7. Рэлігія, заснаваная на глыбокай пашане шматлікім багам:
а) хрысціянства; б) будызм; я) язычніцтва.
8. Сынам Неба ў Кітаі называлі:
а) імператара; б) чыноўніка; в) селяніна
9. Першым царом Рыма быў:
а) Нерон; б) Рэм; в) Ромул.
10. Сталіца Асірыйскай дзяржавы: а) Ніневія; б) Вавілон; в) Лагаш.

Адказ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

II. Суаднясіце:

1) імены кіраўнікоў з характарыстыкай іх дзейнасці:

1. Аляксандр Македонскі	А. Стварыў першую ў гісторыі пастаянную армію з прафесійных лучнікаў і пешых воінаў.
2. Саламон	Б. Стварыў законы, абавязковыя для ўсіх жыхароў дзяржавы.
3. Хамурапі	В. Загадаў пабудаваць самую вялікую сцяну ў свеце.
4. Саргон Акадскі	Г. Пабудаваў першы храм у Іерусаліме.
5. Цынь Шыхуандзі	Д. Здзейсніў ваенны паход у Індыю.

Адказ

1.	2.	3.	4.	5.

2) краіну з гістарычнай асобай:

1. Егіпет	А. Салон
2. Індыя	Б. Тутмас ІІІ
3. Македонія	В. Дарый І
4. Грэцыя	Г. Ашока
5. Персія	Д. Філіп ІІ

Адказ

1.	2.	3.	4.	5.

3) багоў Егіпта з іх выявай:

А) Багіня Бастэт; Б) Багіня Сохмет; В) Бог Тот; Г) Бог Анубіс

1.	2.	3.	4.

Адказ

1.	2.	3.	4.

4) імя палкаводца і бітва, у якой ён удзельнічаў:

1) Аляксандр Македонскі	а. бітва пры Херонеі;
2) Ганібал	б. Марафонская бітва;
3) Кір Вялікі	в. Саламінская бітва;
4) Мільтыяд	г. бітва пры Мегіда;
5) Сцыпіён	д. заваяванне Вавілона ў 539 г. да н.э.;
6) Тутмас ІІІ	е. бітва пры Гаўгамелах
7) Фемістокл	ж. заваяванне Заальпійскай Галіі
8) Філіп ІІ Македонскі	з. бітва пры Канах;
9) Цэзар	і. бітва каля г. Зама.

Адказ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

ІІІ. Па геаграфічных аб'ектах вызначыце краіну. Выкрасліце са спісу лішняе.

1. Махенджо-Дара, Ганг, Паўднёвая Азія, Малая Азія, Сарасваці. ***Краіна (адказ)*____**
2. Мэмфіс, Тыгр, Паўночна-Усходняя Афрыка, Ніл, Дэльта, бераг Міжземнага мора. ***Краіна (адказ)*____**
3. Цір, Хараппа, Усходняе ўзбярэжжа Міжземнага мора, Бібл, Бейрут. ***Краіна (адказ)*____**
4. Пярэдняя Азія, Еўфрат, Хуанхэ, Вавілон, Персідскі заліў. ***Краіна (адказ)*____**
5. Атыка, Балканскі паўвостраў, Пелапанес, Спарта, Палесціна, Афіны. ***Краіна (адказ)*____**

IV. Пастаўце падзеі ў храналагічнай паслядоўнасці (гэта значыць ад тых, што здарыліся раней, да тых, што здарыліся пазней).

1. А) з'яўленне неандэртальца; Б) узнікненне першых дзяржаў; В) з'яўленне краманьёнца; Г) зараджэнне выяўленчага мастацтва.
***Адказ:*____**
2. А) Траянская вайна; Б) Будаўніцтва пірамід у Гізе; В) Бітва пры Кадэшы паміж егіпцянамі і хетамі; Г) Заключэнне першага вядомага ў гісторыі дагавора "Аб міры і дружбе».
***Адказ:*____**
3. А) бітва пры Ісе; Б) бітва пры Гаўгамелах; В) паход у Індыю; Г) бітва пры Граніке.
***Адказ:*____**
4. А) калієў мір; Б) бітва пры Платэях; В) бітва каля вострава Саламін; Г) бітва пры Марафоне.
***Адказ:*____**

V. Вырашыце гістарычную задачу.

Першае ўпамінанне пра горад Магілёў адносіцца да 1267 года. Спарта ўзнікла ў X ст. да н. э. 1) Колькі стагоддзяў аддзяляюць гэтыя падзеі? 2) Запішыце адказ рымскімі лічбамі. 3) Стварыце стужку часу і на ёй адзначце гэтыя падзеі.

Адказ:

1)________________________;

2)__________________________________;

3)____.

VI. Устаўце ў тэкст прапушчаныя словы і адкажыце на пытанні:

1. Пра што напісаў у сваім вершы Антыпатр з Сідона ў II стагоддзі да н. э.?

2. Што важнае аўтар НЕ ўбачыў?

Видел я стены твои, Вавилон, на которых просторно
И колесницам; видал 1.________________ в Олимпии я.
Чудо 2.____________садов Вавилона, колосс 3.__________
И 4.______________ – дела многих и тяжких трудов;
Знаю 5.____________гробницу огромную. Но лишь увидел
Я 6.______________ чертог (храм), кровлю вознесший до туч.
Все остальное померкло пред ним; вне пределов Олимпа
Солнце не видит нигде равной ему красоты.

Адказ на першае пытанне:**____**

Адказ на другое пытанне:**______________________________________**

VII. Разгледзьце ілюстрацыі і назавіце гістарычную асобу па апісанні

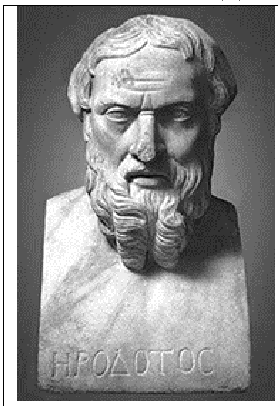 **1.**	Страсны старажытнагрэчаскі падарожнік. Ён наведаў Фінікію, Сірыю, Егіпет, Вавілон, Македонію, Грэчаскую калонію Ольвію ў Паўночным Прычарнамор'і. Цыцэрон назваў яго "бацькам гісторыі". Назавіце гэтага навукоўца. **Адказ____**

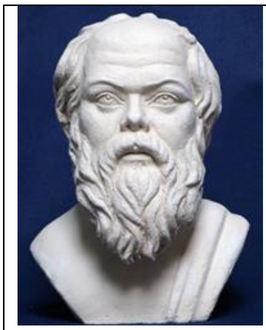 2.	Гэты старажытнагрэцкі мудрэц вядомы сучаснікам як удзельнік Пелапанэскай вайны, філосаф, які стварыў сваю навуковую школу. Сваіх паслядоўнікаў ён вучыў, што чалавек павінен жыць па законах дабра і справядлівасці, імкнуцца да самаўдасканалення. Асуджаны на смерць, ён застаўся верны сваім прынцыпам - не парушаць законаў, не адказваць несправядлівасцю на несправядлівасць – і адмовіўся ад падрыхтаваных яго сябрамі ўцёкаў. Ён выпіў чару з атрутай і памер непахісным. Хто ён? **Адказ**:__________________________
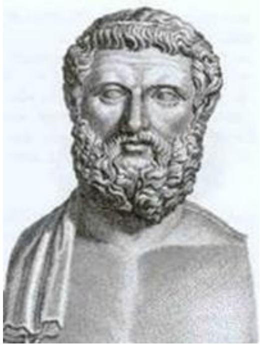 3.	Адзін з "сямі грэчаскіх мудрацоў"» Вядомы як выдатны рэфарматар Афін. Яго рэформы былі накіраваны на абарону інтарэсаў свабодных земляробаў, а таксама супраць пераваг радавой арыстакратыі ў справах кіравання дзяржавай. Ён забараніў даўгавое рабства. Пры яго кіраванні вышэйшым органам улады ў Афінах стаў Народны сход. **Адказ** ____
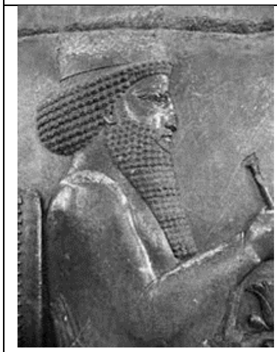 4.	Гэтага персідскага цара называлі "вялікім царом". Ён кіраваў з 522 да 486 г.да н. э. Сваю велізарную дзяржаву («краіну краін»), якая мела некалькі сталіц, «Цар цароў» падзяліў на сатрапіі. Пры ім была створана першая пошта ў свеце для таго, каб загады цара хутчэй даходзілі да аддаленых абласцей. **Адказ** ____
 5.	Пры ім Кітай стаў адзінай дзяржавай, ён – яго першым уладаром. Па загадзе гэтага імператара была пабудавана велізарная сцяна, якая ўвайшла ў гісторыю пад назвай «Вялікая Кітайская сцяна». **Адказ**____

VIII. Стварыце 4 пары гістарычных помнікаў (у кожнай з пар помнікі адной краіны).

А.	**Б.**	**В.**	**Г.**
Д.	**Е**	**Ж**	**И**
1-я пара -	**2-я пара -**	**3-я пара -**	**4-я пара -**

IX. Прачытайце тэксты і адкажыце на пытанні.

1. ***У адным з апавяданняў расказваецца аб тым, як Афінскі земляроб Арыстон трапіў у даўгавую кабалу да багатага Лікурга, які даў яму ў доўг пяць мер збожжа, а запатрабаваў вярнуць ужо 40 мер. Селянін не мог выплаціць доўг і быў вымушаным бегчы ў іншую краіну.***

1) Што пагражала афінскаму селяніну ў выпадку нявыплаты доўгу багачу?

____

____

2) Хто такі Салон?

____

____

3) 3) Як рэформы Салона звязаны з гэтым выпадкам?

____

____

2. ***У "Іліядзе"распавядаецца пра тое, што самым моцным сярод грэчаскіх юнакоў быў "хутканогі" Ахіл. Яму было прадказана, што ён праславіць радзіму вялікімі подзвігамі ў вайне з Трояй, але загіне маладым.***

1) Ці адбылося гэта прадказанне? (адкажыце “так” ці “не”) ______________________

2) Як маці Ахіла хацела зберагчы сына ад бяды?

3) 3) Які крылаты выраз ўзнік ў сувязі з гэтым міфам?

4) 4) Растлумачце сэнс гэтага крылатага выразу.